

การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

An Evaluation of Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology

Faculty of Education, Silpakorn University

น้ามอนด์ เรืองฤทธิ์ และคณะ*

Nammon Ruangrit, et al.

Received: October 2, 2020

Revised: November 1, 2020

Accepted: November 1, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา และ 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต มีกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน จำนวน 8 คน 3) นักศึกษา ปัจจุบัน จำนวน 13 คน และ 4) หัวหน้าของหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ จำนวน 13 คน โดยใช้ประเด็น การสนทนากลุ่มและแบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้สถิติบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านผลผลิต มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา พบว่าควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคม และประเทศชาติ และเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนจากสถาบันการศึกษาทั้งใน และต่างประเทศและควรส่งเสริมให้อาจารย์มีการพัฒนาตนเอง เน้นกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร/ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

* รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Associate Professor Dr., Department of Educational Technology, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

คณะผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ธำปณีย์ ธรรมเมธา (Associate Professor Dr.Thapanee Thammetar) รองศาสตราจารย์ ดร.เอกณณ

บางท่าไม้ (Associate Professor Dr.Eknarin Bangthamai) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย ลายเสมา (Assistant Professor Dr.Sittichai

Laisema) ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (Department of Educational Technology, Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand)

Corresponding Author E-mail Address: nammon@gmail.com

Abstract

The objectives were to evaluate Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology, and to study the guideline for development and improvement of Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology. The evaluation model used was CIPP model including context, input, process, and product. The participants were 3 experts, 8 lecturers, 13 students and 13 employers. The research instruments were focus group forms and online survey questionnaires, and statistical analysis of the quantitative data by percentage, mean, and standard deviation. Analysis of the qualitative data by content analysis.

The results of the research found that: 1. context were appropriate at the highest level, input were appropriate at the high level, process were appropriate at the highest level, output were appropriate at the highest level. 2. The guideline for the development and improvement of Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology ; the experts commented that Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology should be up to date and related with the context of society and nations. Students could register any courses from other university. The lecturers should have opportunities to develop themselves by research and innovation.

Keywords : Evaluation/ Doctoral of Philosophy Program in Educational Technology

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาในระดับปริญญาเอก เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาเทคโนโลยีการศึกษาและสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศได้รับโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ และพัฒนาความเชี่ยวชาญ พัฒนาทักษะความสามารถทางด้านเทคโนโลยีการศึกษาและการวิจัยทางด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ ในระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคนเพื่อแข่งขันในระดับนานาชาติต่อไป

จากรายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาวะการขาดแคลน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และข้อเสนอแนะทางการแก้ไขได้เสนอมาตรการระยะยาวในการวางแผนการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับสภาพการใช้และความต้องการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่แท้จริง โดยพิจารณาจากแนวโน้มของประชากรวัยเรียนและความต้องการทางการศึกษาในอนาคต รวมทั้งจัดตั้งสถาบันเพื่อความเป็นเลิศในการผลิตและพัฒนาครู นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การเรียนโดยระบบ E - Learning การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีความหลากหลาย และเร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อทำหน้าที่เสนอ

นโยบาย แผนส่งเสริม ประสานการวิจัย การพัฒนาคนในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเทคโนโลยี อันจะส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาได้เพิ่มมากขึ้น

ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาได้เปิดหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ฉบับปี 2559 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มุ่งผลิตดุษฎีบัณฑิต ให้มีความรอบรู้ลึกซึ้งในวิทยาการด้านเทคโนโลยีการศึกษา สามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัยปฏิบัติงานและบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีการศึกษอย่างสร้างสรรค์อันสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ปัจจุบันปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรครบกำหนดของหลักสูตร 4 ปี จึงมีความจำเป็นที่หลักสูตรต้องดำเนินการประเมินคุณภาพหลักสูตร เพื่อนำผลการปรับปรุงไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังที่ มาร์ต พัฒผล (Patphon, 2015: 48) กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การเรียนรู้ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ซึ่งเป็นภารกิจที่ตอบสนองต่อหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร คือ การพิจารณาเปรียบเทียบและตัดสินใจ เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีความสอดคล้องกันระหว่างมาตรฐาน ความมุ่งหวังและการปฏิบัติจริงเพียงใด รวมถึงการพิจารณาว่าหลักสูตรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใด มีผลกระทบอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ปรับปรุงหลักสูตรนั้นให้ดียิ่งขึ้น สุนีย์ ภูพันธ์ (Phuphun, 2003: 58) ได้กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่ามีจุดประสงค์สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพิจารณาว่าโครงสร้างของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน การวัดและการประเมิน มีความสอดคล้องระหว่างกันเพียงใด และโครงสร้างดังกล่าวสอดคล้องกับปรัชญา แผนพัฒนานโยบายของประเทศและความต้องการของสังคมเพียงใด 2) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร ว่าสมควรจะนำไปใช้ในการเรียนการสอนต่อหรือไม่ มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร 3) เพื่อพิจารณาคุณภาพของผลผลิตจากหลักสูตรว่ามีคุณลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือไม่ มีผลกระทบอย่างไรจากผลผลิตของหลักสูตร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรใหม่ ปี พ.ศ. 2559) ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ได้เปิดสอนครบวงจรการดำเนินการผลิตบัณฑิต เพื่อหาข้อสรุปมาเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรในด้านต่าง ๆ และได้แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

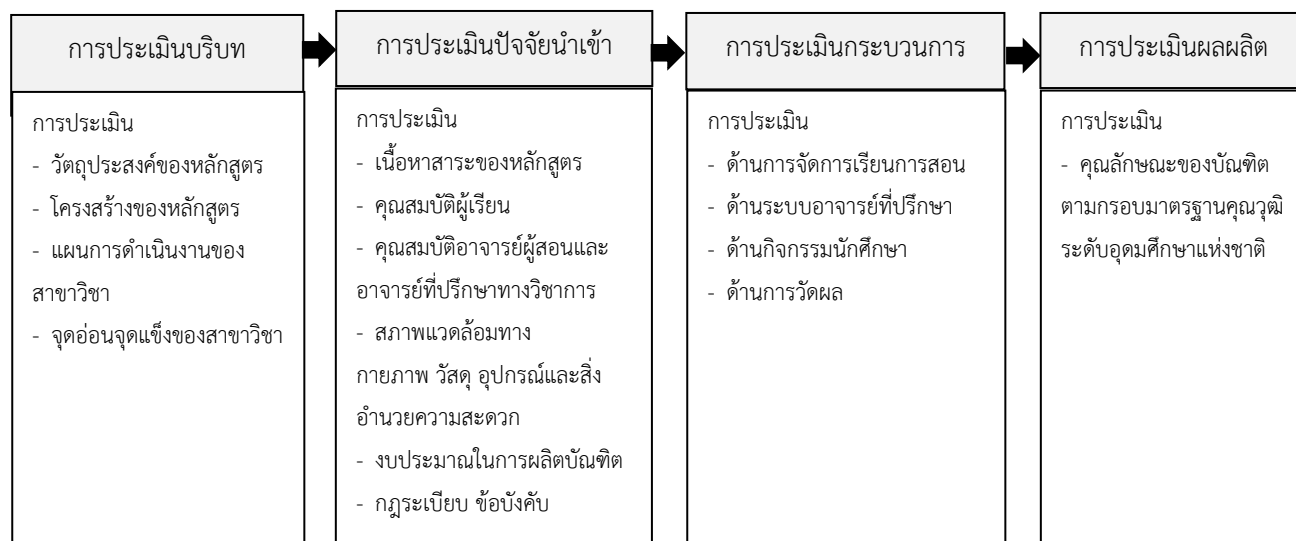

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluative Research) โดยใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Stufflebeam แบ่งประเด็นการประเมินออกเป็น 4 ด้าน คือ การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation : C) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation : P) และการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation : P) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินผล (Evaluative Research) โดยใช้รูปแบบซีป (CIPP Model) ในการประเมินผลซึ่งการกำหนดโครงสร้างการประเมินสามารถแสดงเป็นแผนภาพที่ 1 ได้ดังนี้

ข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน

ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประชากร

1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่

2.1 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารในหัวข้อการประเมิน

2.2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 คน โดยมีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีสอนในสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามากกว่า 15 ปี และมีประสบการณ์การสอนในระดับปริญญาเอกในสาขาเทคโนโลยีการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง
2. อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 8 คน
3. นักศึกษาปัจจุบันที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาเอกสาขาวิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 13 คน
4. หัวหน้าของหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสนทนากลุ่มสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ 1) ด้านบริบท (Context) มีประเด็นย่อยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และแผนการดำเนินงานของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นย่อยเกี่ยวกับ 2.1 เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร 2.2 คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก 2.3 คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ 2.4 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 2.5 งบประมาณ และ 2.6 กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ และ 3) ด้านกระบวนการ (Process) มีประเด็นเกี่ยวกับ 3.1 การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 3.2 ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการการควบคุม การดูแล การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3.3 ด้านกิจกรรมนักศึกษา และ 3.4 ด้านการวัดผล โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร หลักการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อกำหนดตัวแปรและพฤติกรรมบ่งชี้

ขั้นที่ 2 พิจารณารายการประเมินในหลักสูตร (มคอ.2) และกำหนดประเด็นตามหัวข้อในหลักสูตร เพื่อทำการกำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับรายละเอียดของการประเมิน

ขั้นที่ 3 ร่างแบบสำรวจรายการและประเด็นคำถามในส่วนสภาพปัจจุบันของหลักสูตร และแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร ตามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่จะประเมิน

ขั้นที่ 4 นำประเด็นในการสนทนากลุ่มให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการวิจัยและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นนำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนรายข้อมูลค่าเฉลี่ยที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยประเด็นสนทนา มีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00

ขั้นที่ 5 นำประเด็นสนทนากลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2. แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาปัจจุบัน สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท (Context) มีประเด็นเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานของภาควิชา และจุดอ่อน/จุดแข็งของสาขาวิชา 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มีประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ

.....
ของหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ คุณสมบัติของคณาจารย์/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และ 3) ด้านกระบวนการมีประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้สอน พฤติกรรมของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนรายวิชา การให้บริการและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการวิจัยและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3. แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าของหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับนักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบประเมินความคิดเห็นต่อคุณลักษณะและความพึงพอใจต่อนักศึกษาปริญญาเอกของสาขาวิชาจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิดหลักการทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาแล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้สอดคล้องและครอบคลุมกับประเด็นที่ต้องการศึกษา

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา และด้านการวิจัยและประเมินผล ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยความสอดคล้องอยู่ที่ 1.00

ขั้นที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้สอบถามผู้ให้ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ ที่จะดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ เพื่อกำหนดเวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่ม
2. สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 ขั้นเตรียมการก่อนการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเตรียมประเด็นสนทนากลุ่มเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาก่อนการสนทนากลุ่ม ตลอดจนเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
 - 2.2 ขั้นดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยชี้แจงจุดมุ่งหมายในการสนทนากลุ่ม และสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในประเด็นสนทนากลุ่ม บันทึกผลการสนทนากลุ่ม
 - 2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปัจจุบัน และหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อขอความร่วมมือจากนักศึกษาปัจจุบันและหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามออนไลน์
2. ส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้นักศึกษาปัจจุบันและหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามออนไลน์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด (Open-end Question) ผลที่ได้จากการหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่และลำดับคำตอบแล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต จำแนกตามกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาดังนี้

1.1 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้านบริบท ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายของประเทศ และสังคม เป็นหลักสูตรเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถ

.....
ปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ของสังคมโลก และรองรับการแข่งขันทางธุรกิจ เศรษฐกิจ และการพัฒนาคนทั้งในและต่างประเทศ และหลักสูตรได้มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรที่เป็นผู้นำทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้มีความสามารถด้านสื่อด้านเทคโนโลยีที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษา การวิจัย และมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในวิชาชีพ ในส่วนของโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับสาขาวิชา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรมีความเหมาะสม โครงสร้างของหลักสูตรมีความครอบคลุมตามสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา นอกจากนี้หลักสูตรยังมีการมุ่งเน้นการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในขอบข่ายทางเทคโนโลยีการศึกษา และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ แต่มีข้อเสนอแนะให้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาจากสถาบัน การศึกษาในเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ และสามารถนำมาเก็บสะสมหน่วยกิต และสามารถโอนหน่วยกิตเพื่อขออนุมัติจบหลักสูตรได้

ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่าเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมครอบคลุมตามขอบข่ายของเทคโนโลยีการศึกษา ตั้งแต่การวิเคราะห์ ออกแบบ การพัฒนา การนำไปใช้ และการประเมินผลสื่อและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีการศึกษา อีกทั้งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง มุ่งการออกแบบ และส่งเสริมการเรียนรู้สร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการวิจัย นอกจากนี้รายวิชาต่าง ๆ มีความลุ่มลึกเหมาะสมกับการเรียนระดับปริญญาเอก เป็นการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างดี ในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำว่าในบางรายวิชาควรมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของสังคม บริบทของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.2 ความคิดเห็นของอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

ด้านบริบท อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุม ชัดเจน มีความเหมาะสมสอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร บริบทของมหาวิทยาลัย บริบทของประเทศและสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความครอบคลุมขอบข่ายทางเทคโนโลยีการศึกษาตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะที่รอบด้าน อีกทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม ในจรรยาบรรณวิชาชีพอีกด้วย ด้านโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสม จำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชา มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และระยะเวลาในการศึกษา นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีการสะสมหน่วยกิตจากการลงทะเบียนรายวิชาต่าง ๆ ในสถาบันอื่นมาเก็บสะสมและโอนหน่วยกิตได้ ด้านแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากมีการเขียนแผนการดำเนินการทั้งระยะสั้นและระยะยาว และมีการทบทวนทุกปีการศึกษา

ด้านปัจจัยนำเข้า อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นว่า เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความครอบคลุม และเรียงลำดับรายวิชาได้อย่างต่อเนื่อง เหมาะสม ด้านการกำหนดคุณสมบัติและการสอบเข้าเลือกผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนในหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาคงอยู่ในหลักสูตรมีจำนวนน้อยลง ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการมีความเหมาะสม เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทุกท่านมีคุณวุฒิทางด้านเทคโนโลยี

.....
การศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 นอกจากนี้อาจารย์ทุกท่านมีประสบการณ์การสอนในระดับอุดมศึกษา และมีงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และมีข้อเสนอแนะให้อาจารย์ผู้สอนพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำงานวิจัยเพื่อเผยแพร่ในระดับนานาชาติมากยิ่งขึ้น ด้านงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรว่า งบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นงบประมาณจากโครงการพิเศษ และผลจากการที่มีจำนวนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาน้อยลง ส่งผลต่องบประมาณในการบริหารจัดการที่ลดลง เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างราบรื่นจะต้องพิจารณาจ่ายในเรื่องค่าสอนและค่าบริการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนกับรายได้ที่เข้ามา อีกทั้งจะต้องทำการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษาที่ระบุใน มคอ. 2

ด้านกระบวนการ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรว่า มีการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำแผนการเรียนรู้ (มคอ. 3) การจัดการเรียนการสอนมีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ อีกทั้งหลักสูตรมีการดำเนินการให้สอดคล้องตามกระบวนการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรทุกปีการศึกษา นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในด้านแผนการศึกษาโดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนในหลักสูตรได้มีการแลกเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก เป็นต้น

1.3 ความคิดเห็นของนักศึกษา

ด้านบริบท นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 โดยด้านที่นักศึกษาปัจจุบันมีความคิดเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยมีค่าเฉลี่ย 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57

ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 โดยด้านที่นักศึกษาปัจจุบันมีความคิดเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.42

ด้านกระบวนการ นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่า กระบวนการ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.62 โดยด้านที่นักศึกษาปัจจุบันมีความคิดเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการการควบคุม การดูแล การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยมีค่าเฉลี่ย 4.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.38

ด้านผลผลิต นักศึกษาปัจจุบันส่วนใหญ่มีความเห็นว่าด้านผลผลิตมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 โดยนักศึกษาปัจจุบันมีความคิดว่าความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2559) มีความสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของตนเอง และความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจาก

.....
การศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2559) มีความสอดคล้องเหมาะสม
กับความต้องการของสังคม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65

1.4 ความคิดเห็นของหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาปัจจุบันทำงาน

ด้านผลผลิต หัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาปัจจุบันทำงานอยู่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าด้านผลผลิตมีความ
เหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51
โดยด้านที่หัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาปัจจุบันทำงานอยู่มีความคิดเห็นว่ามีค่าเหมาะสมสูงสุด คือ
ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.33 และด้านทักษะความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.42

2. ผลการศึกษาแนวทางหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2564)

2.1 แนวทางการพัฒนาด้านบริบท

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจน มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายของประเทศ และสังคม
เป็นหลักสูตรเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์
ของสังคมโลก และรองรับการแข่งขันทางธุรกิจ เศรษฐกิจ และการพัฒนาคนทั้งในและต่างประเทศ มุ่งเน้น
การผลิตบุคลากรที่เป็นผู้นำทางการศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้มีความสามารถด้านสื่อด้านเทคโนโลยี
ที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษา การวิจัย และมีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในวิชาชีพ

หลักสูตรควรมีการมุ่งเน้นการบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ในขอบข่ายทางเทคโนโลยีการศึกษา และมุ่งเน้น
ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งควรให้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาจากสถาบันการศึกษา
ในเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ และสามารถนำมาเก็บสะสมหน่วยกิต และสามารถโอนหน่วยกิตเพื่อขออนุมัติ
จบหลักสูตรได้ ควรมีการกำกับแผนการพัฒนานักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถจบการศึกษาได้เร็วขึ้น
โดยควรมีการกำกับและติดตามนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ทุกภาคการศึกษา เพื่อเป็นการกระตุ้น
ให้นักศึกษาทำวิจัยให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.2 แนวทางการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า

ควรมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของสังคม บริบทของเทคโนโลยี
ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาจากสถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่าย
ทั้งในและต่างประเทศ โดยอยู่ในรูปแบบของการเรียนออนไลน์ อีกทั้งให้มีการปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนให้ทัน
ต่อบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เนื่องจากจำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียน
ในหลักสูตร และจำนวนนักศึกษาคงอยู่ในหลักสูตรมีจำนวนน้อยลง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ
ของผู้เรียนที่สูงขึ้นจากข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ส่วนการสอบคัดเลือก ให้กำหนดข้อสอบคัดเลือกที่มีเนื้อหา
ที่ทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเทคโนโลยีการศึกษา อีกทั้งกำหนดให้ผู้สมัครนำข้อเสนอโครงร่าง
งานวิจัยมาพิจารณาและการสอบสัมภาษณ์ เพื่อคัดเลือกผู้สมัครที่มีความพร้อมและความตั้งใจในการศึกษาจนจบ
หลักสูตร งบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นงบประมาณจากโครงการพิเศษ และผลจาก
การที่มีจำนวนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาน้อยลง ส่งผลต้องงบประมาณในการบริหารจัดการที่ลดลง

.....
เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างราบรื่น จะต้องพิจารณาจ่ายในเรื่องค่าสอนและค่าบริการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนกับรายได้ที่เข้ามา อีกทั้งจะต้องทำการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษาที่ระบุใน มคอ. 2

2.3 แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการ

ควรมีการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการจัดทำแผนการเรียนรู้ (มคอ.3) การจัดการเรียนการสอนให้มีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การประเมินผล การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในด้านแผนการศึกษาโดยควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนในหลักสูตรได้มีการแลกเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการการควบคุม การดูแล การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรมีช่องทาง/ความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความสนใจ ติดตามผล การทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ควรความช่วยเหลืออื่น ๆ หรือถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการวิจัยและสร้างสรรค์แก่นักศึกษาตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและช่วยแก้ปัญหา

ควรมีกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาที่หลากหลาย ทั้งในและนอกชั้นเรียนและส่งเสริมความสัมพันธ์กับนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา และทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

2.4 แนวทางการพัฒนาด้านผลผลิต

ในการพัฒนาการดำเนินการหลักสูตรเพื่อให้เกิดผลผลิตที่ดี ควรมีการกำกับนักศึกษาให้เรียนสำเร็จภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและติดตามการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์อย่างเคร่งครัด โดยให้มีการรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ในทุกๆระยะ ควรมุ่งเน้นความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1.1 ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context) ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านบริบท โดยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม และความคิดเห็นจากนักศึกษาปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้างรายวิชาและแผนการดำเนินการให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ให้ความสำคัญกับนโยบายการพัฒนาขีดความสามารถของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ นโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และสอดคล้องกับนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ. 2554–2563 ของประเทศไทย

.....
(National ICT Policy Framework 2011-2020: ICT 2020) ตามที่กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communication Technology, 2011) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาคนไทยสู่ความรู้และปัญญา เศรษฐกิจไทยสู่การเติบโตอย่างยั่งยืนสังคมไทยสู่ความเสมอภาค มีการกำหนดเป้าหมายในการสร้างความพร้อมของทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเพื่อพัฒนาให้เกิดสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยุทธศาสตร์ที่ใช้เป็นการเน้นหนักในการจัดหา จัดสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน โครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและอุปกรณ์เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาและการเรียนรู้ รวมถึงวิชาการ ความรู้ สารสนเทศต่าง ๆ และผู้สอน อันจะมีส่วนในการจัดการและการบริหารการศึกษาและการฝึกอบรมทั้งวิชาการและทักษะ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพความรู้ของทรัพยากรมนุษย์ของไทยให้เป็นประชากร กำลังคน และกำลังแรงงานที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ด้วยภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์เศรษฐกิจและสังคมไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา นั้นตอบสนองต่อนโยบายเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ มาเรียม นิลพันธุ์ (Nilapan, 2010: 30-35) ที่กล่าวว่า การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมา กำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่า บริบทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง สถานการณ์ที่คาดหวังกับสภาพที่แท้จริงในสภาพแวดล้อมดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความต้องการ หรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสและสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรบ้างที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา และหลักสูตรที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) มียุทธศาสตร์เชิงวิชาการ 2) มียุทธศาสตร์เชิงวิชาชีพ คือ วิชาที่ผู้เรียนจะนำไปประกอบอาชีพในอนาคต และ 3) มียุทธศาสตร์เชิงวิชาชีพ คือ การเป็นคนที่มีระเบียบวินัย รู้จักความรับผิดชอบมีจริยธรรม การเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ และหลักสูตรที่ดีนั้นจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติได้

1.2 ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผู้วิจัยประเมินปัจจัยนำเข้า 6 ด้านดังนี้ 1) เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร 2) คุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบคัดเลือก 3) คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ 4) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 5) งบประมาณ และ 6) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านปัจจัยนำเข้า จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในภาพรวมมีความเหมาะสม และความคิดเห็นจากนักศึกษาปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร ได้ผ่านการวิเคราะห์และออกแบบตามหลักการของการออกแบบหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ Ornstein and Hunkins และ Hensen อ้างใน ภัทราวดี ทองแท้ (Thongthae, 2013 : Online) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรที่ดีต้องมีหลักในการพิจารณา 6 ประการ ดังนี้ 1. การกำหนดขอบข่ายหลักสูตร (Scope) คือการกำหนดเนื้อหา สาระการเรียนรู้ หัวข้อประเด็นสำคัญต่าง ๆ แนวคิด ค่านิยม หรือคุณธรรมที่สำคัญสำหรับผู้เรียน ในรายวิชาต่าง ๆ ของแต่ละระดับชั้น 2. การจัดลำดับการเรียนรู้ (Sequence) คือการจัดลำดับก่อนหลังของเนื้อหา ควรจัดลำดับจากง่ายไปยาก 3. ความต่อเนื่อง (Continuity) คือการจัดเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะต่าง ๆ ให้มีความต่อเนื่องตลอดหลักสูตร 4. ความสอดคล้องเชื่อมโยง (Articulation) คือเนื้อหา

.....
 ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะที่อยู่ในระดับขั้นเดียวกันสอดคล้องเชื่อมโยงกันได้ แม้ต่างวิชากันก็ตาม
 5. การบูรณาการ (Integration) คือการจัดขอบข่ายเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตร
 ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันจากหัวข้อหนึ่งไปยังอีกหัวข้อหนึ่งของรายวิชานั้น หรือจากรายวิชาหนึ่งไปอีกรายวิชา
 ที่มีความเกี่ยวข้องกัน 6. ความสมดุล (Balance) คือความสมดุลของเนื้อหา ประสบการณ์การเรียนรู้ และทักษะ
 ของรายวิชาต่าง ๆ ที่สำคัญคือความสมดุลระหว่างเนื้อหาสาระกับบุคลิกภาพของผู้เรียน ในด้านของคุณสมบัติ
 ของอาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ หลักสูตรมีอาจารย์ผู้สอนที่ได้ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ
 การศึกษาในระดับหลักสูตร และเกณฑ์คุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2558 นอกจากนี้สภาพแวดล้อม
 ทางกายภาพ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีการดำเนินการสำรวจครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
 สำหรับการเรียนการสอนที่อยู่ภายใต้การดูแลของภาควิชา และดำเนินการจัดทำโครงการจัดซื้อครุภัณฑ์
 และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ได้ดำเนินการตามระบบและกลไกการเตรียมความพร้อมทางกายภาพ โดยร่วมกัน
 ประชุม สำรวจ และเสนอเพื่อให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม พร้อมทั้งการดูแล รักษา ให้พร้อมใช้งานอยู่
 เสมอ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Frye and Hemmer (2012) ที่กล่าวว่าปัจจัย
 นำเข้าเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งต้องประกอบไปด้วยคณาจารย์ นักศึกษา ทรัพยากรสำหรับการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็น
 หนังสือ ตำรา คอมพิวเตอร์ โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ตลอดจนงบประมาณ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการออกแบบ
 และพัฒนาหลักสูตร

1.3 ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process) ผู้วิจัยประเมินผลองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่
 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร 2) ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ การควบคุม การดูแล
 การให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์ 3) ด้านกิจกรรมนักศึกษา และ 4) ด้านการวัดผล ผลการประเมินความคิดเห็นจาก
 ผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสม และความคิดเห็นจากนักศึกษา
 ปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tyler (1968) อ้างถึงใน รุจิรุ ภูสาระ
 (Phusara, 2003: 8) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรตามแนวคิดของนักการศึกษาว่า วิธีการจัด
 ประสบการณ์ (Organization of Education Experience) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย
 กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดทำวัสดุหลักสูตร ได้แก่ คู่มือครู เอกสารหลักสูตร แผนการสอน แนวการสอน
 และแบบเรียน ซึ่งการดำเนินการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะหลักสูตรจะ
 ได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนต้องมีความรู้ในการดำเนินการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้
 การวัดและการประเมินผล จิตวิทยาการสอนตลอดการปรัชญาการศึกษาของแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนของ
 ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า กระบวนการของหลักสูตรมีความครบถ้วน
 ตามกระบวนการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์
 (Phitiyanuwat, 1997: 42) ที่กล่าวว่าแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องมีความเชื่อมโยง
 ระหว่างผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes : LO) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences :
 LE) และการประเมินผลการเรียน (Evaluation of Learning Achievement : ELA) นอกจากนี้การประเมิน
 กระบวนการมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการประเมินของ เซาเว่ อินไย (Inyai, 2010) ที่กล่าวว่าการประเมิน
 กระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ

.....

การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ สารสนเทศต่าง ๆ จะถูกวิเคราะห์รวบรวม และนำเสนอผู้ดำเนินงานโครงการ อาจต้องการสารสนเทศทุกวัน หรือในตอนเริ่มต้นโครงการเป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่ดำเนินงานโครงการไว้เป็นหลักฐาน การประเมินกระบวนการมีประโยชน์ในการค้นหาจุดเด่น (Strengths) หรือจุดด้อย (Weakness) ของโครงการ นำไปใช้ในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงการดำเนินโครงการต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับ เอกนถน์ บางท่าไม้ และคณะ ที่ได้ทำการวิจัยการประเมินผลหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผลการประเมินด้านกระบวนการ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านวัดและประเมินผล ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสม มหาบัณฑิต นักศึกษาปัจจุบันและอาจารย์ มีความคิดเห็นในภาพรวมในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ รัตนศิริ เข้มราช และคณะ (Khemmarat et al, 2015) ได้ทำการวิจัยการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก โดยผลประเมินกระบวนการ พบว่า อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.41) สำหรับนิสิตมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด (เฉลี่ย 4.35) โดยนิสิตมีความต้องการการเรียนเสริมด้านทักษะภาษาอังกฤษ เนื่องจากพื้นฐานภาษาอังกฤษของกลุ่มผู้เรียนมีความหลากหลาย และผู้สอนได้เน้นการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม สร้างพื้นฐานและผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ยอมรับได้เหมือนกัน รวมทั้งการสอนเสริมตามความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน

1.4 ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Product) ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลจากหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาปัจจุบันทำงาน เนื่องจากยังไม่มีผู้จบการศึกษาจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา โดยประเมินตามเกณฑ์คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เป็นประการเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการประเมินหลักสูตรในภาพรวมด้านผลผลิตจากหัวหน้าหน่วยงานที่นักศึกษาปัจจุบันทำงานอยู่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรได้มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยกำหนดสัดส่วนในการประเมินไว้อย่างชัดเจน และมีการรายงานผลปรับปรุงนำมาใช้ในการเปิดภาคการศึกษาถัดไปครบทุกรายวิชาที่ดำเนินการเปิดสอน มีการนำผลประเมินการสอนจากผู้เรียนมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป นอกจากนี้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกประสบการณ์ในหน่วยงานต่างประเทศ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับบริบทและสภาพแวดล้อมจริง โดยการประเมินผลผลิตนี้สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (Nilapan, 2010: 30-35) ที่กล่าวถึงการประเมินผลลัพธ์ไว้ดังนี้ จุดมุ่งหมายจะตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่คาดหวังเอาไว้มาน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ

.....
 รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสิทธิภาพ สมรรถนะ จากการเรียน การสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร อาจทำได้โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมพัทธ์ กับหลักสูตรอื่นที่มีอยู่ก็ได้ ประเด็นการประเมินครอบคลุมเหมาะสม เห็นด้วย สอดคล้อง ทักษะ ความสามารถ ในการปฏิบัติพฤติกรรม โดยผลการวิจัย ยังสอดคล้องกับ Peterson Cox (2004: Abstract) ที่ทำการวิจัยประเมิน หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเพอร์ดู (Purdue University) ตามรูปแบบการประเมิน ของ CIPP Model ของสตีฟเฟิลบีม โดยศึกษาความคาดหวังของนักศึกษา หลักสูตร การศึกษาทางไกล วิธีการ ติดต่อสื่อสาร เส้นทางสู่ความสำเร็จและความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การใช้วิธีการ พี่เลี้ยง (Mentor) การใช้เว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูที่ปรึกษาและนักศึกษา การใช้ กรณีศึกษาเพื่อการเรียนรู้และการประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ของสถานศึกษาในปัจจุบัน วิชาที่เรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถเตรียมหัวข้อวิจัย 3 บท การเรียนทางไกลทำให้นักศึกษาตัดสินใจ ศึกษาต่อในระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกับมหาวิทยาลัยเพอร์ดู

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง 2564) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในการพัฒนาหลักสูตร ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ และเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ และควรส่งเสริมให้อาจารย์มีการพัฒนา ตนเองอยู่เสมอ เน้นกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และการนำเสนอผลงานวิจัยในระดับชาติ และนานาชาติมากขึ้น 1) แนวทางการพัฒนาด้านบริบท ควรจัดหลักสูตรเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถ ปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ของสังคมโลก และรองรับการแข่งขัน ทางธุรกิจ เศรษฐกิจ และการพัฒนาคนทั้งในและต่างประเทศ มุ่งเน้นการผลิตบุคลากรที่เป็นผู้นำทางการศึกษา ด้านเทคโนโลยีการศึกษา เพื่อให้มีความสามารถด้านเทคโนโลยีที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษา การวิจัย และมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในวิชาชีพ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งควรให้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาจากสถาบันการศึกษาในเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ และสามารถนำมาเก็บสะสมหน่วยกิต และสามารถโอนหน่วยกิตเพื่อขออนุมัติจบหลักสูตรได้ 2) แนวทางการ พัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า เนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตรให้มีความครอบคลุมตามขอบข่ายของเทคโนโลยี การศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง การออกแบบ และส่งเสริมการเรียนรู้สร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการวิจัย ควรมีการปรับเนื้อหาให้ทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของสังคม บริบทของเทคโนโลยีที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาจากสถาบันการศึกษาที่เป็นเครือข่าย ทั้งในและต่างประเทศ โดยอยู่ในรูปแบบของการเรียนออนไลน์ อีกทั้งให้มีการปรับปรุงเนื้อหาบางส่วนให้ทันต่อ บริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้อาจารย์ทุกท่านต้องพัฒนาตนเองโดยผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนการสอนและเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ งบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร เป็นงบประมาณจากโครงการพิเศษ และผลจากการที่มีจำนวนนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาน้อยลง ส่งผลต่อ งบประมาณในการบริหารจัดการที่ลดลง เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณเป็นไปอย่างราบรื่น จะต้องพิจารณา

.....

รายจ่ายในเรื่องค่าสอนและค่าบริการต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนกับรายได้ที่เข้ามา อีกทั้งจะต้องทำการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้มีจำนวนนักศึกษาตามแผนการรับนักศึกษาที่ระบุใน มคอ. 2 3) แนวทางการพัฒนาด้านกระบวนการ ควรให้หลักสูตรได้มีการบูรณาการในการวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนางานวิจัย นอกจากนี้ควรมีการบูรณาการไปสู่การบริการวิชาการและสร้างสรรค์สังคมเพื่อสอดคล้องกับสภาพความต้องการในปัจจุบัน มีการวัดและการประเมินผลการศึกษาที่หลากหลายเพื่อประเมินตามสภาพจริง นอกจากนี้ควรมีการประเมินและติดตามผลในทุกๆ ระยะในการดำเนินการของหลักสูตร เนื่องจากพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ในด้านแผนการศึกษาโดยควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์พิเศษมีส่วนร่วมในการจัดการหลักสูตร เพื่อให้ผู้สอนในหลักสูตรได้มีการแลกเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนกับผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 4) แนวทางการพัฒนาด้านผลลัพธ์ ควรมีการกำกับนักศึกษาให้เรียนสำเร็จภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและติดตามการเรียนและการทำวิทยานิพนธ์อย่างเคร่งครัด โดยให้มีการรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ในทุกๆ ระยะ ควรมุ่งเน้นความเป็นเลิศตามเกณฑ์คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรนี้สอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (Buasri, 1989: 8) กล่าวว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ 1. เป้าประสงค์หรือนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่งที่เราต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษา 2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากการเรียนจบหลักสูตร 3. รูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร (Types and Structure) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ 4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objective) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว 5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะ และความสามารถที่ต้องการให้มีส่วนร่วมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ 6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนด 7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 8. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร และ 9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน (Curriculum Materials and Instructional Media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์มภาพวิดีโอ ฯลฯ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และสื่อที่ช่วยส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ วรากรณ์ สามโกเศศ (Samkoses, 2016: 1) ว่าการเป็นหลักสูตรที่ดี คือ เป็นหลักสูตรที่คำนึงถึงการเรียนมากกว่าการสอน การสอนที่มีการบรรยายความรู้ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนฟังเป็นลักษณะการสอนในศตวรรษที่ 19 แต่ปัจจุบันความรู้ไม่ได้อยู่ที่ครูแต่อยู่ในเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยหลักสูตรที่ดีควรมี 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ 1. ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ไม่ใช่การสอน (Teach Less and Learn More) 2. ต้องทันสมัย โดยมีทักษะชีวิต ซึ่งไม่แปรผันตามเทคโนโลยี

.....
ต่าง ๆ ที่มีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว 3. หลักสูตรจะต้องนำไปปฏิบัติได้ หลักสูตรที่สวยหรู หลักสูตรที่อยู่ใน
อากาศ หลักสูตรที่นำไปปฏิบัติไม่ได้ หลักสูตรที่ต้องใช้คนที่มีความรู้เฉพาะอย่างล้วนนำไปสู่ความล้มเหลว หลักสูตร
ที่ดีที่สุด ต้องเป็นหลักสูตรที่เข้าใจได้ง่ายที่สุด สามารถทำให้เกิดขึ้นจริงได้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับ
การปรับปรุงหลักสูตรดังนี้

1. จากผลการวิจัยประเมินหลักสูตรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ที่พบว่า มีความเหมาะสม
ทั้งด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านโครงสร้างของหลักสูตร และด้านแผนการดำเนินงานของสาขาวิชา
ส่วนนักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าด้านบริบทมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยนำเข้า
(Input) พบว่ามีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร ด้านคุณสมบัติของผู้เรียน/การสอบ
คัดเลือก ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านงบประมาณ และด้านกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ
ส่วนนักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านผลผลิต (Output)
หัวหน้าของหน่วยงานที่นักศึกษาทำงานอยู่ มีความเห็นว่าด้านมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

1.1 ถึงแม้ว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุดและมากก็ตาม แต่ด้วยบริบทปัจจุบันที่สังคม
มีความเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา สังคมเข้าสู่ยุคพลิกผัน จึงควรมีการวิเคราะห์บริบทอย่างละเอียด เพื่อการปรับปรุงโครงสร้างรายวิชา
และเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมต่อไป โดยการปรับลดรายวิชา ปรับเปลี่ยนเนื้อหารายวิชาให้ทันสมัยมากขึ้น

1.2 สนับสนุนและพัฒนาทรัพยากรการเรียนการสอน ได้แก่ หนังสือเรียน ตำรา ห้องเรียน
เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัยและพร้อมใช้งานเสมอ

2. จากผลศึกษาแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (หลักสูตรปรับปรุง 2564) โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น
ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบท ความต้องการของสังคมและประเทศชาติ
และเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนจากสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศและควร
ส่งเสริมให้อาจารย์มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เน้นกระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และการนำเสนอ
ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติมากขึ้น ดังนั้นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร
และอาจารย์ผู้สอน ควรร่วมกันวางแผน พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการ
อย่างรวดเร็วของสังคม เพื่อการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการประเมินหลักสูตรในระหว่างกระบวนการใช้งานของหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงคุณภาพของหลักสูตร หรือจุดบกพร่องของหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรมีการวิจัยติดตามคุณภาพบัณฑิตของหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลของการปฏิบัติงานหลังจากปฏิบัติงานไปในระยะเวลาหนึ่ง

References

- Buasri, T. (1989). **Curriculum Theory: Design and Development**. 2nd ed. Bangkok: Mongkol Printing. (in Thai)
- Frye, A. W. and Hemmer, P. A. (2012). **Program Evaluation Models and Related Theories: AMEE Guide** 67(34): 288-299.
- Inyai, C. (2010). **Evaluate Project**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Khemmarat, R., et al. (2015). **An Evaluation of Master of Education Program in Teaching English as a Global Language**. Chonburi: Faculty of Education, Burapha University. (in Thai)
- Ministry of Information and Communication Technology. (2011). **National ICT Policy Framework 2011-2020: ICT 2020**. 1st ed. Bangkok. (in Thai)
- Nilapan, M. (2010). “Curriculum Evaluation Focusing on Decision Using System Approach by CIPP Model” **Handbook for Curriculum Assessment in Graduate Level**. Graduate School. Silpakorn University. (in Thai)
- Patphol, M. (2015). **The Evaluate Curriculum for Learning and Developing**. 4th ed. Bangkok : Charansanitwong Printing. (in Thai)
- Peterson, Cox. (2004). **A Qualitative Analysis of A Cohort Doctoral Program in Educational Administration**. Doctor of Philosophy Thesis Program in Educational Administration Graduate School Purdue University.
- Phitiyanuwat, S. (1997). **Article of Project Evaluation**. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Phusara, R. (2003). **Curriculum Development : Education Reform**. Bangkok: Book point. (in Thai)
- Phuphun, S. (2003). **Basic Concepts, Curriculum Development**. Chiang Mai: The Knowledge Center. (in Thai)

-
- Samkoses, W. (2016). **Good Curriculum**. News in Educational Qualification, King Mongkut's.
(in Thai)
- Thongthae, P. (2013). **Conclusion of Knowledge, Curriculum Development**. [Online]. Retrieved
January 9, 2020, from <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:x9jZKdaO5eEJ:pattarawadeemail.blogspot.com/+&cd=2&hl=th&ct=clnk&gl=th>. (in Thai)